
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

školní družiny a školního klubu

2025/2026

Organizační směrnice č. 22/2025		
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠD A ŠK		
Číslo jednací: ZŠOP/384/2025	Spisový znak: 1.2.1.3	Skartační znak: S 5
Vypracovala:	Ing. Bc. Radka Sobotková	
Schválila:	Ing. Bc. Radka Sobotková	
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	1. 11. 2025	
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	1. 11. 2025	
Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.		

Obsah

ÚVOD	3
1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	4
2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍHO KLUBU	5
3 CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ	6
4 ČASOVÝ PLÁN A DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ	7
4.1 Celoroční plán	8
5 FORMY VZDĚLÁVÁNÍ	10
6 OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ	12
7 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	14
7.1 Průřezová témata	16
8 PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI	17
POTŘEBAMI A ŽÁKŮ NADANÝCH	17
9 PODMÍNKY PŘIJETÍ UCHAZEČŮ	18
10 MATERIÁLNÍ PODMÍNKY	18
11 PERSONÁLNÍ PODMÍNKY	19
12 EKONOMICKÉ PODMÍNKY	19
13 PODMÍNKY K ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ	20
14 EVALUACE	21
15 SWOT ANALÝZA	22

ÚVOD

Školní vzdělávací program je povinný, obecně přístupný pedagogický dokument. Formuluje, jak nejvhodněji a nejefektivněji pedagogicky působit na žáky, aby co nejlépe využívali volný čas s ohledem na místní podmínky.

Dnešní dítě je lépe fyzicky vyvinuto než v předchozích generacích, je mentálně vyspělejší a dokáže provádět činnosti, k nimž děti v minulých letech dospívaly později.

Časová náročnost rodičů je stále větší a větší. Večerní vyprávění či čtení pohádek dětem často nahrazují počítače a mobilní telefony. To vše je dáno progresivním vývojem, a proto mnohem víc děti potřebují zařízení typu školní družiny. Každé dítě je osobnost a je nutné respektovat jeho zájmy a potřeby.

Naším úkolem je naslouchat dětem a vytvářet velký prostor pro rozvoj dětských zájmů.

Je nutné, aby s námi dítě prožívalo radost a pohodu, uvolnění po vyučování, našlo uspokojení při pestré a přitažlivé činnosti.

Motto:

„Tvoříme, poznáváme, radujeme se - spolu každý den“

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy	Základní škola, Opočno, okres Rychnov nad Kněžnou
Sídlo školy	Nádražní 313, 517 73 Opočno
IČO	75015013
REDIZO	600 097 617
Zřizovatel školy	Město Opočno Kupkovo náměstí 247, 517 73 Opočno Telefon: 494 668 331, 494 668 332 E-mail: info@mu.opocno.cz
Vedení školy	Ředitelka: Ing. Bc. Radka Sobotková telefon: 770 339 043 email: reditelka@zsopocno.cz
	Statutární zástupce ředitele: Mgr. Pavel Wagner telefon: 720 773 628 email: zastupce@zsopocno.cz
	ZŘ pro 1. stupeň: PhDr. Mgr. Libor Hájek, MBA telefon: 720 773 613 email: libor.hajek@zsopocno.cz
Školní družina a školní klub	Vedoucí vychovatelka: Bc. Lada Macková telefon: 722 917 967 email: lada.mackova@zsopocno.cz Vychovatelky ŠD: Kamila Kindlová, tel. 778 974 719 Lenka Muchová, DiS., tel. 778 974 682 Naděžda Burýšková, tel. 730 893 242 Dana Valachová, tel. 778 977 950 Vychovatelka ŠK: Iva Tošovská, tel. 771 275 589
Adresa pro dálkový přístup	web: zsopocno.cz email: info@zsdobruska.cz ID datové schránky: 5himqj3
Kontakty	kancelář: 778 754 755 ŠJ: 775 426 583, +420 494 667 210
Bankovní spojení	1244269369/0800

Platnost dokumentu od: **01. 11. 2025**

Vypracovala: Ing. Bc. Radka Sobotková, ředitelka ZŠ

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍHO KLUBU

ŠVP školní družiny je realizován v návaznosti na ŠVP ZV ZŠ Opočno.

Školní družina se ve své činnosti řídí zejména vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění. Má 5 oddělení, jednotlivá oddělení lze naplnit až do počtu 30 účastníků zájmového vzdělávání. Kapacita školní družiny je 136 účastníků zájmového vzdělávání.

V budově školy č. p. 4 pracují 3 oddělení, účastníky zájmového vzdělávání jsou žáci 1. a 2. tříd.

V budově školy č. p. 11 jsou 2 oddělení, účastníky zájmového vzdělávání jsou žáci 3. až 5. tříd.

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Školní družina není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace dětí a žáků, částečně také dohledu nad dětmi a žáky. U žáků rozvíjí sebeobsluhu, praktické dovednosti a učí je řešit různé modelové situace. Žáci ve družině získávají v rámci svých možností podmínky pro vlastní seberealizaci a prostor pro vyjádření.

Činnost ŠD je vymezena dobou bezprostředně před nebo po školním vyučování a odchodem žáků domů nebo za jinými mimoškolními aktivitami, v provozu je ráno od 6.15 do 7.30 hod. a odpoledne od 11.30 do 16.30 hodin. Při všech složkách výchovně vzdělávacího programu je přihlíženo k individuálním schopnostem účastníků zájmového vzdělávání, nejsou přetěžováni, nuceni k práci či hře za každou cenu.

Aby každý z účastníků zájmového vzdělávání mohl rozvíjet svůj potenciál, nabízí školní družina pestré palety činností a aktivit. Od školního roku 2025/2026 zahájily činnost zájmové kroužky. Nabídka kroužků bude vždy zveřejňována na začátku září na nástěnce školní družiny, na webových stránkách školy a formou letáček, které obdrží každý žák prvního stupně základní školy.

Školní družina vytváří podmínky i pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo pro nadané žáky. Vychovatelky úzce spolupracují s třídními učitelkami a asistentkami.

Školní družina se různými formami podílí na akcích pořádaných školou, spolupracuje s různými dalšími organizacemi a institucemi.

Školní klub zabezpečuje aktivity v zájmovém vzdělávání především žákům druhého stupně základní školy. Do školního klubu mohou být přijati i žáci prvního stupně, kteří z kapacitních důvodů nebyli přijati do školní družiny. ŠK plní funkci výchovnou, vzdělávací, regenerační a relaxační, sociální i preventivní. Vede žáky k sebepoznávání, podílí se na kultivaci osobnosti, vede k utužování sociálních vztahů a kamarádství. Umožňuje rozvíjet fyzické předpoklady a samostatnost. Tím pomáhá vytvářet pro žáky takové podmínky, aby se mohly v plné míře zapojit do společenského života. Školní klub uskutečňuje činnosti zájmové, rekreační a spontánní. Zapojuje se do příležitostných akcí, organizuje společné aktivity se školní družinou. ŠK je otevřen každý všední den od 7:00 do 7.30 hodin a odpoledne od 12.30 do 14.00 hodin.

3 CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Cílem vzdělávání ve školní družině je naplňování výchovně-vzdělávacích cílů, které doplňují a rozvíjejí školní vzdělávání, a zároveň podporují osobnostní růst žáků.

Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji.

Hlavní cíle vzdělávání školní družiny zahrnují:

1. Podpora sociálních dovedností

Družina pomáhá dětem rozvíjet schopnost spolupráce, empatie, komunikace a řešení konfliktů. Děti se učí fungovat v kolektivu, respektovat ostatní a rozvíjet zdravé mezilidské vztahy.

2. Rozvoj samostatnosti a odpovědnosti

Děti se učí samostatně plánovat aktivity, plnit úkoly, dodržovat pravidla a zodpovědně se chovat ke svým věcem i k věcem ostatních. Děti se učí rozvíjet schopnost najít své místo ve skupině a ve společnosti.

3. Podpora kreativity zájmů

Družina nabízí tvořivé aktivity, včetně výtvarných, hudebních a dramatických činností, které podporují osobní zájmy a kreativitu dětí.

4. Rozvoj pohybových schopností

Pohyb je v družině důležitou součástí programu, ať už formou her, sportovních aktivit nebo vycházek, čímž se podporuje fyzické zdraví a zdraví životní styl.

5. Relaxace a odpočinek

Dětem je poskytován prostor pro odpočinek po vyučování, kde mohou relaxovat, číst, hrát si, nebo prostě trávit čas podle svého přání.

6. Podpora pozitivního vztahu ke škole a učení

Družina pomáhá dětem rozvíjet kladný vztah ke škole a podporuje v nich chuť k učení a objevování nových věcí nenásilnou formou.

7. Respektovat a tolerovat

Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.

4 ČASOVÝ PLÁN A DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina organizuje svou činnost podle celoročního, měsíčního a týdenního plánu, které zohledňují věk, schopnosti a potřeby dětí jednotlivých ročníků.

Program je rozdělen do tematických celků podle ročních období a je doplněn o aktuální projekty a témata. Součástí plánu jsou pravidelné i příležitostné aktivity: soutěže, sportovní a společenské akce, besedy, karnevaly, výstavy prací dětí či vystoupení zájmových kroužků.

Zájmové vzdělávání probíhá po dobu deseti měsíců školního roku. Podrobnosti o provozu školní družiny vymezuje Vnitřní řád školní družiny.

Týdenní skladba zaměstnání, která obsahuje tyto činnosti:

- Odpočinková – literární
- Zájmová – výtvarná, pracovní, hudební, hudebně pohybová, dramatická, přírodovědná, dopravní, společensko-vědní a příprava na vyučování
- Rekreační – sportovní a turistická

Příležitostné a každoročně se opakující akce ve ŠD jsou:

- Halloween (společná dílna s rodiči, listopad)
- Vánoční pečení (prosinec)
- Vánoční dílna s rodiči (prosinec)
- Velikonoční dílna s rodiči (březen – duben)
- Karneval (únor)

Celoroční plán ŠD

- tematické vycházky do přírody
- rozvíjení kamarádkých vztahů, pomoc při práci
- seznamování se základy 1. pomoci
- sebeobslužná činnost – oblékání, stolování, hygiena
- ochrana životního prostředí
- zpívání známých i nových písní
- četba knih – na pokračování při odpočinkových činnostech
- práce s časopisem
- hry k procvičování učiva, komunikační hry, hry na rozvoj fantazie a představivosti, pohybové hry

Celoroční plán ŠK

- Široký výběr v oblasti her, možnost využití knih, práce na PC
- Organizace činností podle přání a podnětů žáků
- Volná, neorganizovaná činnost probíhající na základě dobrovolnosti, využívající vybavení klubu

4.1 Celoroční plán

Celoroční plán družiny umožňuje systematickou a smysluplnou práci s dětmi, pomáhá vytvářet podnětné prostředí a zajišťuje, že čas strávený v družině je pro děti přínosný a příjemný. Plán je koncipován tak, aby podporoval různé oblasti rozvoje dětí (motorika, tvořivost, sociální dovednosti, komunikace a samostatnost).

Vzdělávací program školní družiny je rozdělen do tří částí podle ročních období. Jednotlivé činnosti a aktivity jsou spjaté se zvyky, tradicemi, které se vztahují k danému období. Tematické zaměření jednotlivých období umožňuje dětem lépe pochopit kontext událostí. Ve všech třech částech je věnována pozornost činnostem vedoucím k prevenci rizikového chování. Důležitou součástí programu školní družiny je pobyt venku a příprava na vyučování.

PODZIM září/říjen/listopad	▪ seznámení s Vnitřním řádem školní družiny ▪ poučení o BOZ, chování žáků a bezpečnost na hřišti a při vycházkách ▪ seznámení s prostory školní družiny, školou, jídelnou a okolím školy ▪ seznámení s městem Opočno ▪ seznámení s novým kolektivem ▪ slet sokolníků ▪ podzimní tematika v činnostech ▪ při vycházkách pozorovat proměny přírody ▪ podzimní rovnodennost ▪ Halloween ▪ podzimní výzdoba školní družiny a chodeb ▪ aktivní pobyt na čerstvém vzduchu ▪ pravidla slušného chování, správné stolování ▪ bezpečnost v silničním provozu – bezpečně do školy a ze školy, značky ▪ bezpečnost při vyrábění
ZIMA prosinec/leden/únor	▪ výtvarné práce s adventní a vánoční tematikou ▪ vánoční výzdoba školní družiny a chodeb ▪ seznámení s lidovými vánočními zvyky a tradicemi ▪ vánoční koledy, přání a dárky ▪ zimní slunovrat ▪ vyrábění se zimní tematikou – použití různých materiálů a technik ▪ vycházky do zimní přírody ▪ hry na sněhu/sáňkování/sněhuláci ▪ pohybové hry v tělocvičně ▪ společenské chování na různých akcích ▪ zásady slušného chování
JARO + LÉTO březen/duben/květen/červen	▪ pozorování přírody, jak se probouzí a její proměny ▪ masopust/karneval ▪ vyrábění s velikonoční tematikou

	▪ velikonoční výzdoba ▪ jarní rovnodennost ▪ březen – Měsíc knihy ▪ duben – Měsíc bezpečnosti ▪ výtvarné práce s jarní tematikou (jaro, Velikonoce) ▪ dárky k zápisu ▪ Den matek – výroba dárečků a přání ▪ aktivní pohyb venku ▪ letní výzdoba školní družiny a chodeb ▪ vyrábění s letní tematikou – různé techniky a materiály (přírodniny) ▪ program na oslavu Dne dětí ▪ výlet se školní družinou ▪ letní slunovrat ▪ průběžně se věnovat bezpečnosti v silničním provozu, jízdě na kole, bezpečně do školy a ze školy ▪ zdravá výživa – vitamíny (ovoce, zelenina)
--	--

5 FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině, mohou využívat k rozvíjení svých vlastních zájmů. Zájmové vzdělávání probíhá v aktivitách, které jsou zpracovány v měsíčních plánech jednotlivých oddělení.

Činnost a výchovné působení vychovatelek vychází z požadavků pedagogiky volné času. Důležitý je požadavek seberealizace, dobrovolnosti, samostatnosti, aktivity, zajímavosti, přitažlivosti a pestrosti ve všech oblastech činnosti školní družiny.

Školní družina umožňuje žákům účast v zájmových kroužcích.

Nabídka pravidelných kroužků při školní družině (i pro žáky, kteří nejsou přihlášení k docházce do ŠD): vybíjená, malý kuchař, sportovní hry, tvořilek

Pravidelná činnost	• týdenní skladba zaměstnání • aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru
Průběžná činnost	• pobyt venku • aktivní odpočinek • osobní účast vychovatelek při hrách, zajištění bezpečnosti • navození, podněcování a motivování vlastních aktivit dětí • míčové hry, zimní hry • klidová činnost • spontánní činnost ranních a koncových družin
Odpočinková činnost	• klidová činnost • aktivní odpočinek • rekreační činnost • relaxační cvičení • poslech, četba a sledování pohádek, malování, vyprávění
Příležitostné akce	• nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností • jsou určeny pro všechny čtyři oddělení, školní klub a pro zákonné zástupce • besídky, slavnosti, výstavní akce
Příprava na vyučování	• spolupráce s učiteli • písemné procvičování probraného učiva • programy na počítači • didaktické hry • smyslové hry • křížovky, hádanky, rébusy • tematické vycházky • samostatná práce

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a měla by zahrnovat režimové momenty bez zbytečných prodlev. Činnost je strukturovaná a pro jednotlivé aktivity jsou vyhrazeny dostatečné časové dotace. Struktura činnosti se může měnit dle ročních období.

Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, převažuje v nich aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými prvky. Zájmové činnosti rozvíjejí osobnost žáka. Umožňují žákům seberealizaci, další rozvoj pohybových dovedností a poznání. Mohou být zařazeny jako součást činnosti oddělení ŠD, jako řízená kolektivní nebo individuální činnost, jako organizovaná nebo spontánní aktivita. Zájmová činnost může být organizována pro vybrané žáky z různých oddělení v zájmovém útvaru, který vede vychovatelka ŠD.

Příležitostné akce ve školní družině jsou významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností.

Nabídka **spontánních aktivit** je průběžná – klidové činnosti po obědě, při pobytu venku po organizované části má následovat ve vymezeném prostoru možnost spontánních her, spontánní činnosti ranních a koncových družin atd. Role vychovatelky při těchto činnostech spočívá nejen v zajištění bezpečnosti, ale také v navození, podněcování, popř. motivování některých vlastních aktivit žáků. Není vyloučena ani její osobní účast na některých hrách. Řízené a spontánní hry na sebe přirozeně navazují. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější, což nelze vždy považovat za nekázeň, ale za součást možné relaxace žáků po soustředění ve vyučování.

Odpočinkové činnosti bychom měli chápat nejen ve smyslu klidových činností, ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování. Odpočinkové činnosti mají odstranit únavu. Do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě, popř. ráno pro žáky, kteří brzy vstávají a dále dle potřeby kdykoliv během dne. Tuto funkci mohou také plnit klidové hry, či jiné klidné zájmové činnosti, poslechové činnosti apod. Důležité je zařazení odpočinkových činností do denního režimu ŠD, jejich organizace a náplň plní psychohygienické poslání.

Příprava na vyučování není jen vypracovávání domácích cvičení, ale zejména didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, které upevňují či rozšiřují poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

6 OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

VZDĚLÁVACÍ OBLAST	TEMATICKÉ OKRUHY	DÍLČÍ VÝSTUPY
Jazyk a jazyková komunikace	- Rozvoj komunikačních dovedností - Rozvoj slovní zásoby, souvislého vyjadřování - Respektování komunikačních pravidel v rozhovoru - Umění naslouchat, argumentovat - Formulace vlastního názoru	Správně vyslovuje, udrží pozornost při poslechu textu, reprodukuje text, dokáže používat spisovný jazyk, pojmenuje své pocity, rozliší reálné prostředí od pohádkového či fantazijního, dramatizuje jednoduchý text, dodržuje pravidla slušné komunikace, zná dětské knihy, popř. ilustrátory, příběhy z okolí
Člověk a jeho svět	- Místo, kde žijeme – naše město, naše škola a školní družina, památky v okolí, významná místa a objekty, příroda v okolí - Lidé kolem nás – rodina, domov - Lidé a čas – denní režim, plánování - Rozmanitost přírody - Ochrana přírody	Zná vnitřní řád školní družiny, orientuje se ve škole a v jejím okolí, zná jména členů rodiny, chápe rodinné vazby, dokáže si rozvrhnout činnosti, uplatňuje v praxi třídění odpadu, pozná a rozliší zvířata a rostliny, pozoruje a zaznamená počasí
Člověk a společnost	- Kultura, divadlo, kino - Kulturní akce v našem regionu - Cizí kultury, zvyky, tradice - Pravidla společenského chování - Využívání moderních technologií – PC jako pomocník - Hudební činnosti - Výtvarné činnosti	Dodržuje základní pravidla při práci s počítačem, uvede pamětihodnosti svého města, zná zvyky a tradice (např. vánoční a velikonoční), chová se společensky přijatelně, podle svých schopností zazpívá píseň, reaguje na rytmus, uplatňuje vlastní fantazii při tvůrčích činnostech, dokáže tematicky vyzdobit interiér

Člověk a svět práce	• Pracovně technické činnosti • Práce s různými tradičními i netradičními materiály • Konstruktivní pracovní činnosti (stavebnice) • Seznámení s různými profesemi • Pěstitelské práce (péče o pokojové rostliny, práce na školním pozemku)	Zvládá základní manipulační činnosti při práci s jednoduchými materiály a nářadím, při práci dodržuje pravidla, ale dokáže uplatnit i vlastní fantazii, udržuje pořádek na pracovním místě, pracuje se stavebnicí podle návodu, pečuje o nenáročné rostliny
Člověk a zdraví	• Sportovní aktivity v tělocvičně, na hřišti, v terénu, relaxační cvičení • Poučení o úrazech a jejich předcházení, poskytnutí první pomoci • Důležitá telefonní čísla • Dodržování pitného režimu • Hygienické návyky • Pravidla silničního provozu • Pravidla bezpečného chování • Prevence sociálně patologických jevů	Popíše své zdravotní potíže, rozpozná nevhodné chování vrstevníků, neohrožuje sebe ani své vrstevníky, zná obsah lékárničky, zná základní pravidla bezpečnosti pro účastníky silničního provozu, chová se obezřetně při kontaktu s cizími lidmi, zdokonaluje základní pohybové návyky, chápe potřebnost pravidelného pohybu

Při strukturování aktivit vzdělávacího programu školní družiny lze vycházet ze čtyř základních typů učení, jak je užívá UNESCO.

Učit se znát	získávat vědomosti, objevovat nové věci, analyzovat poznatky, dávat je do souvislostí, řešit problémy
Učit se, jak na to	získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat
Učit se žít společně	rozvíjet porozumění s jinými lidmi, osvojit si pravidla společenského chování, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu ...
Učit se být	rozvíjet vnitřní kvality jednotlivce, pěstovat zdravý životní styl ...

7 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, znalostí, dovedností a hodnot důležitých pro osobní rozvoj. Vzděláváním žáků při činnostech ve školní družině a školním klubu lze významně přispět k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků v oblasti učení, řešení problémů, komunikace, pracovní, občanské a v oblasti sociální a personální.

U žáka, který navštěvuje naší školní družinu nebo klub, vytváříme základy kompetencí důležitých pro jeho budoucí život:

Kompetence k učení	• hrou prohlubovat a upevňovat poznatky získané ve škole • podpora přirozené zvědavosti • vést žáky k dokončování započaté práce • učit žáky umět zhodnotit své výkony • děti se učí získávat nové informace a zkoušet nové věci
Kompetence k řešení problémů	• podpora schopnosti hledat samostatné řešení problémů • rozhodovat se a zkoušet různé postupy • děti se učí přemýšlet o situacích, plánovat si aktivity a nést odpovědnost za své jednání • učit se rozlišovat správné a chybné řešení • podněcovat kreativitu
Kompetence komunikativní	• rozvíjet schopnost se efektivně vyjadřovat a naslouchat druhým • učit se formulovat své myšlenky, mluvit o svých pocitech • učit se sdělovat své názory
Kompetence sociální a personální	• rozvoj schopnosti komunikace, spolupráce a vzájemného respektu • rozpoznávat vhodné a nevhodné chování • učit se pracovat v týmu, řešit konflikty • dokáže se prosadit, ale i podřídit • vyjadřovat své pocity, respektovat druhé • učit se uvědomovat si důsledky svého chování • učit se umět odmítnout nevhodnou nabídku (říct ne) • učit se vytvářet si reálnou představu o sobě samém • hrou a výchovným působením usilovat o rozvoj kladných vztahů mezi žáky a okolím • učit se vnímat nespravedlnost, agresivitu • umět požádat o pomoc
Kompetence občanská	• uvědomovat si, že kde začínají práva jednoho, končí práva druhého • osvojovat si zásady vzájemné pomoci, respektu a zodpovědného chování vůči sobě a ostatním • učit se hodnotit, plánovat • učit se znát a respektovat základní pravidla soužití • pomáhat slabším, starat se o své okolí

Kompetence pracovní	• rozvíjet dovednosti důležité pro budoucí život a práci- odpovědnost, pečlivost a schopnost dokončit úkol • učit se dodržovat pravidla, efektivně organizovat práci • rozvíjet jemnou motoriku • pracovat s různými materiály, používat bezpečně nářadí, nástroje • podporovat rozvoj spolupráce mezi žáky
----------------------------	---

VÝCHOVNÉ ČINNOSTI se zaměřují na tyto základní oblasti:

Výchova ke zdravému životnímu stylu	• výchova k odpovědnosti za svou osobu • výchova k odpovědnosti za své zdraví • výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim • dodržování osobní hygieny • posilování tělesné zdatnosti • rozvíjení tělesné stránky osobnosti, citové vazby
Posilování komunikačních dovedností	• kultivace slovního a mimoslovního projevu • rozvíjení slovní zásoby, schopnost vyjádřit se • schopnost naslouchat • uplatnění se kolektivu, kulturní život
Odpovědnost za své chování	• pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností, postojů • důvěryhodnost, pravdomluvnost a orální kvality • posilování schopnosti hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování
Ovládání negativních citových reakcí	• vypořádat se se stresem • řešení životních situací • vyrovnávat se s nedostatky s neúspěchy
Poznání sebe samého a uplatnění ve skupině	• kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí • posilování pozitivního myšlení • objektivní hodnocení činnosti každého žáka • vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny • temperament, hodnoty a postoje
Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování	• možnost vzájemného doplňování školního vyučování výchovně vzdělávací práce družiny • nové podněty, obohacovat poznatky
Formování životních postojů	• vytváření společensky žádoucích hodnot • vytváření základů právního vědomí • úcta, porozumění, tolerance • schopnost a ochota pomoci • posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům • prevence sociálně patologických jevů • vytvoření vlastního sebevědomí

7.1 Průřezová témata

Průřezová témata ve školní družině jsou podobná těm v základní vzdělávání, ale přizpůsobují se volnočasovému prostředí družiny. Témata jsou součástí vzdělávacího programu družiny a podporují celkový rozvoj dětí, přičemž přispívají k jejich osobnostnímu, sociálnímu a hodnotovému růstu.

Mezi hlavní průřezová témata patří:

Osobnostní a sociální výchova	rozvoj zdravého sebevědomí, sebedůvěry, zvládání emocí, rozpoznat silné a slabé stránky
Výchova demokratického občana	rozvoj znalostí o právech a povinnostech, učení se principům spravedlnosti
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	rozšiřuje znalosti o různých kulturách, národech, světových událostech, učí se respektu k různorodosti
Multikulturní výchova	děti se učí respektovat kulturní odlišnosti, toleranci, vzájemnému porozumění a respektu
Environmentální výchova	podpora vztahu k přírodě a zodpovědné chování vůči životnímu prostředí, třídění odpadu
Mediální výchova	seznámení se základy bezpečného používání médií a internetu, děti se učí kriticky hodnotit obsah, kterému jsou vystaveny, rozpoznat rizikové situace

Metody a formy práce	• skupinová práce • komunikační kruh • individuální přístup k dětem • dramatizace • týmová práce • praktické činnosti • výtvarné práce a techniky • rozhovory, besedy, dialog • exkurze, vycházky • projekty • soutěže
-----------------------------	--

Očekávané výstupy	• Žák se naučí plnohodnotně využívat svůj volný čas. • Dokáže lépe vnímat sebe a okolní skutečnosti. • Organizuje a řídí vlastní práci a učivo, dokáže si vyhledat informace, aktivně přistupuje k učivu a práci. • Účastní se diskusí, vyjadřuje svůj názor a je schopen naslouchat názory ostatních a přijímat je. • Dokáže vybírat z nabízených činností.
--------------------------	--

8 PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ NADANÝCH

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

- Vychovatelka školní družiny úzce spolupracuje se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry odborného vyšetření žáka v poradenských zařízeních. Při vzdělávání těchto žáků probíhá intenzivní spolupráce také s rodiči. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit a vycházek.
- Třídní učitelé a rodiče jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu dítěte.
- Při plánování a realizaci vzdělávání dětí a žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.
- Vychovatelky školní družiny jsou povinny při jednotlivých činnostech respektovat individuální i věkové zvláštnosti jednotlivých účastníků zájmového vzdělávání, vybírat pro ně činnosti, ve kterých mohou uspět a zcela se vyrovnat svým vrstevníkům.
- Nadaným žákům vychovatelky vytváří podmínky k rozvíjení jejich nadání zabezpečením dostatku studijního materiálu, přístupu k internetu, individuální práci se žákem, vytvářením podnětného prostředí k rozvoji jejich tvořivosti.

9 PODMÍNKY PŘIJETÍ UCHAZEČŮ

- Školní družina je určena pro žáky 1. stupně a školní klub pro žáky 2. stupně. Při naplnění kapacity školní družiny mohou být žáci 5. ročníku zapsáni do školního klubu.
- Přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací zákonným zástupcům, vyřizování námětů a stížností zajišťují vychovatelky školní družiny a školního klubu pod vedením vedoucí vychovatelky. Podrobné informace o přijetí žáka do ŠD nebo ŠK jsou uvedeny ve Vnitřním řádu školní družiny a školního klubu.
- Platný zápisní lístek do školní družiny či školního klubu musí být podepsaný jedním ze zákonných zástupců, musí obsahovat časový rozpis pobytu žáka v zařízení, osobu, která bude žáka vyzvedávat, či bude-li žák odcházet sám.
- Družina organizuje zájmové vzdělávání pro žáky přihlášené k pravidelné docházce.
- K přihlášení k docházce do školní družiny je nutné, aby zákonný zástupce podal řádně vyplněný zápisní lístek/přihlášku.
- Po přihlášení a přijetí žáka do školní družiny je docházka povinná.
- V rámci stanovených pravidel zaplatit poplatky za školní družinu v určeném termínu.
- Odchod žáků z družiny se řídí požadavky rodičů vymezenými na zápisním lístku/přihlášce.
- Aktuální změna nebo nepřítomnost je doložena písemnou formou.
- Uvolnění žáka na základě ústního vzkazu není akceptováno.
- Ukončení vzdělávání ve školní družině smí požádat písemnou formou pouze zákonný zástupce dítěte.
- Školní družina neodpovídá za bezpečnost žáků v případě jeho samovolného odchodu bez písemného sdělení rodičů nebo vědomí vychovatelky.

10 MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Školní družina využívá prostory ve dvou budovách školy. 1. až 3. oddělení jsou umístěna v budově čp. 4 a další dvě oddělení působí v budově čp. 11. Všechny třídy školní družiny jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem, pomůckami, hračkami, stavebnicemi a materiálem pro výtvarné a pracovní činnosti, které podporují tvořivost, komunikace a spolupráci dětí.

K činnosti školní družina dále využívá:

- školní dvůr a zahradu pro pobyt venku a pohybové aktivity,
- hřiště a tělocvičny pro sportovní a soutěžní hry,
- cvičnou kuchyňku k rozvoji praktických dovedností a tematickým projektům,
- počítačové učebny pro práci s digitálními technologiemi a rozvoj digitální gramotnosti,
- školní knihovnu a multimediální pomůcky pro rozvoj čtenářství, poznávání a relaxaci.

Prostory školní družiny jsou bezpečné, esteticky upravené a přizpůsobené věku i potřebám dětí. Družina klade důraz na vytváření podnětného a přátelského prostředí, které podporuje rozvoj osobnosti žáků a jejich smysluplné trávení volného času.

Školní klub Základní školy Opočno se nachází v přízemí budovy č. p. 313. Činnost klubu je provozována v prostorách určených pro klub se standardním vybavením (stoly, židle, skříně, interaktivní tabule, hry). Pro ŠK je také v dohodnuté době vyhrazen prostor počítačové učebny, tělocvičny, školní knihovny, venkovního hřiště a cvičné kuchyňky.

Vychovatelky průběžně pečují o materiální vybavení, zajišťují doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména pro výtvarné, sportovní a rekreační činnosti.

11 PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Zájmové vzdělávání ŠD zajišťují plně kvalifikované vychovatelky. Počet vychovatelek se odvíjí od počtu oddělení školní družiny. Družina má 5 oddělení a 5 vychovatelek. Účastníci pravidelné denní docházky jsou zařazeni do oddělení, která se naplňují do počtu nejvýše 30 žáků.

Charakteristika pedagogických pracovníků

- splňují odpovídající vzdělání
- uplatňují svou kreativitu, postoje a přístup, vlastní dovednosti v kontinuitě s programem školní družiny a školy
- spolupracují s třídními učiteli, rodiči, veřejností
- jsou iniciátory a průvodci při činnostech, které motivují, navozují, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí

Další sebevzdělávání vychovatelek probíhá formou:

- samostudia odborné literatury
- sledování nových trendů v oblasti zájmového vzdělávání
- účastí na akreditovaných kurzech a dalším vzdělávání pedagogů

12 EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Úplatu za školní družinu upravuje § 123 zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Při stanovení výše úplaty za školní družinu se přihlíží k nákladům na provoz a zajištění činnosti družiny. Konkrétní výši úplaty určuje zřizovatel základní školy.

Úplata činí 300 Kč na jedno dítě za kalendářní měsíc. Poplatek za ranní družinu není účtován.

Platbu za školní družinu hradí plátce bezhotovostně na číslo účtu školy.

Rodičům může ředitelka školy úhradu poplatku prominout nebo snížit na základě žádosti doložené platným potvrzením Úřadu práce ČR o poskytování sociálních dávek, tzv. superdávky. Čerpání finančních prostředků je vždy předem konzultováno s vedením školy.

13 PODMÍNKY K ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ

Práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců jsou vymezena ustanoveními školského zákona. Všechny děti jsou seznámeny s dokumentem Vnitřní řád školní družiny a Školní řád.

Bezpečnost a ochranu zdraví žáků při činnostech zajišťuje každá vychovatelka ve svém oddělení metodicky správným a plánovitým výběrem činností. Vychovatelky vytvářejí podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině a jejich ochrany před rizikovým chováním a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí. Vychovatelka koordinuje sociální kontakty a komunikaci mezi žáky, hodnotí projevy chování žáků a vede žáky k vzájemnému respektování.

Při činnostech ve školní družině je nutné přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů. V případě projevu rizikového chování dítěte i žáka ve školní družině informuje vychovatelka o této skutečnosti školní poradenské pracoviště a ředitelku školy nebo její zástupce.

Pokud se žák ve družině zraní, vychovatelka zapíše úraz do knihy úrazů a informuje zákonné zástupce. Školní družina je vybavena prostředky první pomoci, lékárnička je umístěna na dostupném, místě, o kterém vědí všechny vychovatelky. Se zařízením a vybavením školní družiny zacházejí účastníci zájmového vzdělávání šetrně, neničí společný majetek, dbají na čistotu a hygienu, řídí se pokyny vychovatelek.

Situace, které vyžadují poučení žáků o bezpečnosti:

- poučení o chování v prostorách školní družiny (jednotlivá oddělení, chodba, šatna, toaleta) a školní jídelny
- poučení o chování při vycházce, na hřištích, v tělocvičnách, na výletech a všech akcích
- poučení o dopravní kázni při cestě do školy a ze školy
- poučení před prázdninami, ředitelským volnem, státním svátkem
- poučení o chování při zimních sportech a zvýšená dopravní kázeň v zimním období
- poučení o důležitých telefonních číslech 112, 150, 155, 158

Hlavní zásady v rámci bezpečnosti:

- zajistit trvalý dozor nad žáky,
- dbát na správné osvětlení pracovního prostředí,
- hlídat optimální teplotu místnosti,
- upozornit zákonné zástupce na změny zdravotního stavu žáka,
- respektovat osobní tempo, vyplývající ze zdravotního stavu každého žáka,
- časté střídání činností a vkládání relaxačních chvil,
- dbát na pitný režim.

14 EVALUACE

Ve školní družině a školním klubu lze používat různé metody evaluace, které pomáhají zhodnotit efektivitu programu, dosažení cílů a celkovou spokojenost dětí.

Nejčastěji používané metody evaluace:

- rozhovor s rodiči a dětmi
- ankety a dotazníky
- pozorování
- vzájemné hospitace
- hodnocení projektu nebo tematických dnů
- analýzy docházky a zájmu o aktivity

Doplňující metody:

- rozbor prováděných aktivit a vlastní pedagogické činnosti
- analýza příčin neúspěchu

Všechny výstupy jsou dokumentovány.

Hodnocení účastníka zájmového vzdělávání je zpravidla slovní a formou různých diplomů, ocenění apod.

Hodnocení činnosti školní družiny a klubu probíhá formou dotazníků pro zákonné zástupce, vlastní hodnocení – např. hospitace vedení školy, vzájemné hospitace, hodnotící zpráva o činnosti školní družiny a klubu (podklad pro výroční zprávu školy). Kombinace metod umožňuje komplexní pohled na to, jak školní družina nebo klub funguje a kde je prostor pro vylepšení. Vychovatelky školní družiny se pravidelně scházejí na poradách, metodickém sdružení, na kterých analyzují a vyhodnocují výsledky výchovně vzdělávacího procesu.

15 SWOT ANALÝZA

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• nabídka pravidelných i nepravidelných zájmových jednorázových aktivit • podpora učitelů a vedení • samostatné prostory – budova 4 • možnost využívání tělocvičen, hřišť, dvorku u ŠD a kuchyňky, počítačové učebny • široká nabídka zájmových kroužků • spolupráce s MŠ, DDM, Městskou policií, Městskou knihovnou • spolupráce s pedagogickým sborem • přizpůsobivost požadavkům rodičů • kvalifikovanost vychovatelek • výchova k zodpovědnosti • ranní družina pro všechny žáky ZŠ • kvalitní vzdělávací a výchovný program • každodenní pohyb žáků venku • individuální přístup k dětem se speciálními potřebami	• v budově čp. 11 chybí vlastní prostory družiny • oddělení ŠD jsou ve dvou budovách školy • časté suplování vychovatelek – méně času na přípravy • nevhodný vztah žáků k zařízení ŠD i k sobě • nekázeň žáků • narušování práce ŠD-mimoškolní činnost (ZUŠ, DDM) • vyzvedávání žáků rodiči před 14 h • nevhodný vliv starších spolužáků • nedostatečná informovanost ze strany vyučujících o náhlých změnách rozvrhu či akcích třídy

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• dobrá dostupnost ZŠ i ŠD • pestrá nabídka zájmových kroužků • zlepšovat propagaci ŠD • zkvalitnění interakce s rodiči	• odčerpávání žáků ZUŠ • setkání se sociálně patologickými jevy (šikanou, návykovými látkami) • vliv starších kamarádů mimo školu • nevhodná koordinace volnočasových aktivit • nevážení si hraček, majetku družiny • menší počet přijímaných dětí (slabé ročníky)

V Opočně dne 1. 11. 2025

Ing. Bc. Radka Sobotková, ředitelka ZŠ